Sulfaatmaatregelen Lemselermaten

Aan: Bestuurlijke AdviesGroepen LEM en AVAV

Van: Projectgroepen LEM en AVAV
Versie: 1.1 (7-07-2021 na behandeling in projectgroep d.d. 5 juli)

Voorgesteld wordt het volgende besluit te nemen

Besluit

1. **Het advies van de projectgroep van 16 september af te wachten over eventueel te treffen sulfaatmaatregelen aan de zuidzijde van Lemselermaten**

Toelichting:

In de projectgroep Lemselermaten van 5 juli lag het voorstel voor om u de volgende te concept- besluiten voor te leggen:

a. Binnen de tienjaarszone aan de zuidzijde van Lemselermaten wordt vanwege de sulfaatproblematiek bemestingsmaatregel V (stoppen bemesten) toegepast zoals die ook voor de percelen aan de oostzijde van Lemselermaten geldt.
b. Met de eigenaren wordt zo snel mogelijk het gesprek aangegaan over de mogelijkheden om hun schade te compenseren.
c. Voor de ruimere dertigjaarszone wordt nader onderzoek opgestart naar de sulfaatproblematiek. Het onderzoek moet uitwijzen in welke mate en uit welke richting sprake is van een significante bijdrage aan de resterende sulfaatproblematiek en welke maatregelen hiertegen mogelijk zijn.

In het vervolg van deze notitie worden deze concept-besluiten nader toegelicht. De vertegenwoordigers van LTO en PE in de projectgroep staan niet achter dit voorstel, omdat ze niet overtuigd zijn van concept-besluit a. Om hen tegemoet te komen zal vóór de behandeling van het concept-inrichtingsplan met hulp van een procesbegeleider een extra verdiepende bijeenkomst van het Technisch Overleg worden gehouden met [redacted] als gerenommeerd deskundige op het gebied van sulfaat. Op basis hiervan zal het inrichtingsplan worden afgerond en via Technisch Overleg en Projectgroep aan u ter bespreking op 6 oktober worden voorgelegd.

Hiermee heeft het vervolg van deze notitie een oriënterend karakter.

Voorgeschiedenis:
Eerder heeft de BAG van 7 maart 2019 besloten géén specifieke sulfaatmaatregel bij Lemselermaten te treffen. Beeld hierbij was dat de problematiek nog onvoldoende bekend was èn dat door het hydrologisch herstel, het opzetten van het grondwaterpeil, sulfaat voldoende zou doorspoelen. Zo zou de veenafbraak door sulfaat in het vochtig alluviaal bos worden gestuit. Volstaan zou worden met bemestingsmaatregelen in de categorieën I, III, IV en V aan de oostzijde van het gebied.
Daarnaast zou aanvullend onderzoek en monitoring plaatsvinden naar de aanwezigheid, herkomst en werking van sulfaat. Daarbij werd geaccepteerd dat als gevolg daarvan later,

na uitvoering van de herstelmaatregelen, extra maatregelen nodig zouden kunnen blijken.
In de BAG van 7 maart 2019 is afgesproken dat nog een notitie zou worden opgesteld door Bosgroepen en B-Ware om het besluit ecologisch en juridisch goed te onderbouwen. Tevens diende daarin te worden geborgd dat financiering beschikbaar zou zijn indien het onderzoek in de komende jaren zou leiden tot nieuwe maatregelen.

Nieuwe informatie:
Onlangs is bij de afronding van het inrichtingsplan Lemselermaten geconstateerd dat de op 7 maart 2019 afgesproken notitie ontbrak en inhoudelijk ook niet geleverd kon worden. Wel is inmiddels gebleken dat:

1. Er nader onderzoek door B-ware (juli 2019) is uitgevoerd dat aantoont dat verhoogde sulfaatconcentraties bij Lemselermaten voortkomen uit pyrietoxidatie onder invloed van nitraatuitspoeling.
2. Het grondwatermodel inmiddels laat zien dat de doorstroming onvoldoende is om het sulfaat in de alluviale bossen volledig door te laten spoelen.
3. Afbraak van veen ook plaatsvindt op locaties waar het grondwater nog wel tot in het bovenste maaiveld reikt;
4. Recent wetenschappelijk onderzoek uitwijst dat de concentratie waarbij géén onomkeerbare processen c.q. schade aan habitattypen optreden in orde van grootte zeker een factor 3 lager ligt dan de door B-ware ter plaatse gemeten waarden.

Een en ander is door het technisch team van het projectteam geordend in een notitie die op 14 juni 2021 is besproken in het technisch overleg

> Kern van de sulfaatproblematiek ter plaatse is dat in de aanwezige leemlaag onder Lemselermaten, veel pyriet (FeS) bevat. Sulfaat ontstaat door invloed van nitraat op pyriet. Sulfaat breekt onder zuurstofloze omstandigheden veen af, waardoor het maaiveld daalt, de elzen op stelten komen te staan en verdroging optreedt.

Maatregel:
Vanwege de nieuwe feiten met betrekking tot de sulfaatproblematiek werd voorgesteld ook in de paarse zone op onderstaand kaartje ten zuiden van de Dollanddijk bemestingsmaatregel V toe te passen. De oppervlakte van deze zone is, 3,6 ha, waarvan 0,6 ha op naam staat van de provincie.

Figuur met globale aanduiding van het betreffende gebied

Noodzaak van de maatregel:
Voor de vertegenwoordigers van de meeste partners in het technisch overleg is duidelijk dat ten opzichte van maart 2019 sprake is van nieuwe informatie die het stoppen met bemesten in de tienjaarszone noodzakelijk maakt. De specialisten namens LTO en particuliere eigenaren zijn hiervan niet overtuigd. De specialisten van Staatsbosbeheer daarentegen pleit ervoor om nu ook al maatregelen te treffen in de dertigjaarszone. Dit gezien de impact van het sulfaat op de habitattypen in de Lemselermaten.

Effect van de maatregel op de omgeving:
Aan de zuidzijde van Lemselermaten gold in de tienjaarszone nog geen bemestingsmaatregel. Het alsnog invoeren daarvan betekent dus een extra beslag op 3,6 hectare landbouwgrond. Er blijft hier geen onzekerheid bestaan over een op korte termijn nog toe te voegen maatregel.
In de tienjaarszone aan de oostzijde van Lemselermaten speelt dezelfde sulfaatproblematiek, maar die percelen waren vanwege uitspoeling van fosfaat al ingedeeld in categorie V: stoppen bemesten. De sulfaatproblematiek leidt hier dus niet tot een extra beperkende maatregel.

Nader onderzoek
Voor de meeste partners staat vast dat het stoppen met bemesten in de tienjaarszone nu noodzakelijk is.
Niet vast staat in welke mate sulfaat uit de dertigjaarszone bijdraagt aan de problematiek. Het is echter niet uit te sluiten dat de bijdrage van verder weg significant is. Daarom is nader onderzoek hiernaar noodzakelijk, wat ook al in het beheerplan is gesignaleerd.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen